

Gógh Roland

Őrzés, ellenőrzés, felügyelet – digitálisan

Bevezetés

Mindannyian jól ismerjük a címben szereplő három fogalmat – ezek köré épül az oktatásunk, ezeken alapszik a biztonsági rendszerünk, e három fogalom határozza meg a büntetés-végrehajtás tevékenységi körének jelentős részét. Nemcsak szervezetünk az, amely ezt a három tevékenységet folytatja, hiszen a mindennapi élet során találkozhatunk térfigyelő kamerákkal, amelyek az autólopások teteseinek azonosításában, a lopott autók előtalálásában, a személy és vagyon elleni bűncselekmények, szabálysértések feltárásában nyújtanak segítséget a rendvédelmi szerveknek, és szolgáltatnak objektív, részlehlás nélküli adatokat – bizonyítási eszközöket – a nap 24 órájában.

A büntetés-végrehajtás biztonsági rendszerének működését, mint tudjuk, személyi, tárgyi, jogszabályi és szervezeti feltételek határozzák meg. Dolgozatom egy olyan – a tárgyi feltételek közé sorolható – technikai eszközt mutat be, amelyet részint alkalmazunk is, de nem aknázzuk ki teljesen a lehetőségei tárházát, és lehet, hogy nem is vagyunk tisztában a lehetőségeivel, azok széles körben való alkalmazhatóságával.

Mi is ez a technikai eszköz, ez a rendszer, amelyről az elkövetkezőkben szó lesz? Egy angol betűszóval válaszolhatunk röviden a kérdésre: IP-CCTV (Internet Protocol Closed Circuit Television – internetes jelátvitelen alapuló zárt láncú televíziós rendszer).

Modern felügyelet – a CCTV-rendszerek

A hagyományos CCTV-rendszer olyan zárt láncú televíziós rendszer, amelyben a kamerák által rögzített mozgókép nem kerül nyilvános terjesztésre, hanem csak egy korlátozott terület monitorain jelenik meg. A zárt láncú televíziós rendszerek számos területen tölthetnek be biztonsági és felügyeleti funkciókat – csak példaként néhány: iroda- és lakóházak, parkolók, közterületek, közutak ellenőrzése, a tömegközlekedés és az utasforgalom felügyelete; hadügyi, határvédelmi, ipari, kereskedelmi, pénzügyi és természetesen – akár – büntetés-végrehajtási alkalmazások.

Nem csoda hát, ha a CCTV-piac forgalma 2007-ben és 2008-ban csak Európában jóval egymilliárd euro felett volt, és az RNCOS nevű elemző cég tanulmánya 2011-ig átlagosan évi 13%-os növekedéssel számolt világszinten.¹ Földrészünkön a növekedés üteme óvatos becslések szerint – még a jelenlegi bizonytalan gazdasági körülmények között is – meghaladhatja az évi 20, Magyarorszá-

¹ Forrás: RNCOS Industry Research Solutions – Global CCTV Market Analysis. (<http://www.rncos.com>)

gon pedig akár a 40%-ot is. Az elektronikus felügyeleti rendszerek területén mindenképpen a CCTV-vel, illetve főként az IP-CCTV-vel kapcsolatos beruházások nőnek majd a legnagyobb ütemben.

A CCTV-alkalmazások területén hosszú évek óta szinte minden napra jut egy új szabadalom. A kezdetben csak statikus, fekete-fehér képet adó analóg rendszerek még állandó humán felügyeletet igényeltek. Azután a kamerák mozgathatók lettek, kiszínesedett a képük, és erre a területre is betört a digitális technológia. Elterjedtek a számítógépekkel vezérelt rendszerek, amelyek felügyelőszoftverei már nemcsak a kamerák vezérlésére, hanem a tőlük származó statikus vagy mozgókép elemzésére is képesek. Csökken az emberi felügyelet jelentősége, hiszen a mesterséges intelligencia ma már nemcsak arcokat ismer fel, hanem a többkamerás rendszerekben akár tárgyakat, személyeket követ, és történéseket, cselekvéssorokat azonosít. Közben – nagyjából tíz éve – megjelentek az első, számítógépes hálózatokra csatlakoztatott megfigyelő rendszerek, amelyekben a digitális képadatok átvitelére a hálózatok által már egyébként is használt módszert, az internet adatátviteli technológiáját (IP – Internet Protocol) használták.

Ezzel az egyszerű kapcsolással újrahasznosíthatóvá vált egy már létező technológia. Az IP-CCTV azután annak rendje és módja szerint el is kezdte felváltani analóg elődeit, hiszen kézenfekvőek a „képeségei”:

- skálázhatóság, azaz tetszőleges bővíthetőség – a mai, több száz kamerából álló struktúrákat különben sem lehetne analóg módon működtetni;
- létező átviteli közeg és technológia;
- a hálózat már adott, ezért nem kell kábelezni;
- a vezeték nélküli opciók miatt nagyfokú mobilitás és hordozhatóság;
- azonnali kapcsolódási lehetőség számítógépes rendszerekhez;
- az új technológiák kiküszöbölik a tápellátás problémáit.

Milyen előnyei vannak az IP-alapú, tehát digitális technológiának a hagyományos, analóg technológiával szemben? Az egyik az, hogy a hagyományos analóg rendszerek felbontása optimális esetben mindössze 720x576 képpont (PAL rendszer) nem jelent igazi konkurenciát az IP-alapúak 3-4 megapixel (MP) felbontásának. De mit is jelent a 4 MP? 4:3 képarány esetén 2288x1712, tehát 3 917 056 képpontot. Ez majd tízszeres felbontása egy analóg kamerarendszer képeségeinek, de optimális esetben is számolva: 2 MP épp ötszörös felbontást eredményez. A következő az, hogy már meglévő helyi hálózatokat felhasználva is történhet a rendszer kiépítése, hiszen elég a hálózat végpontjaira kamerát szerelni, és csatlakoztatni a rendszerre, ám ez biztonságtechnikai szempontból – véleményem szerint – tilos, hiszen informatikai biztonsági kockázatot jelent. A kamerák üzemeltethetők vezeték nélkül is, és megfelelő sávszélesség esetén akár egy helyről is lehetőség nyílik használatukra. Természetesen itt is nagyobb biztonságot jelentenek a kábeles összeköttetésben lévő kamerák, bár megfelelő szintű titkosítás mellett a vezeték nélküli is üzemelhet, persze ez magasabb sávszélességet igényel. A kamerák képe digitális rögzítő eszközön elmenthető, tárolható, és ezen keresztül kívülről is elérhetővé válik,

mint egy adatbázis – akár az ügyészségek azonnali betekintésére adva lehetőséget –, természetesen ezzel csökkentve a behatolások lehetséges számát, és naplózhatóvá téve azt, hogy ki, mikor, milyen céllal lépett be a rendszerbe, és mit tekintett meg belőle. Az utolsó érvet a digitális rendszerek mellett az alacsony költségek jelentik. Elég, ha a videokazettás tárolást állítjuk szembe a DVD-lemezek digitális adatainak mennyiségi és minőségi különbségével. Költségek szempontjából nem elhanyagolható, hogy egyes karbantartási műveletek akár kiszállás nélkül is elvégezhetők. A felsoroltakból következően: egyszerűbb – és olcsóbb – a telepítés, a felügyelet és a karbantartás is.

A mintegy negyven évvel ezelőtt népszerűvé vált megfigyelőeszközökhöz képest az IP-CCTV rendszerek legnagyobb előnye az, hogy a megfigyelést, az eseménysorozatok rögzítését és elemzését azonos IP-hálózatba kötött kamerás és számítógépes rendszer, azaz egységes hardver végzi. Egy tipikus – tisztán digitális – IP-CCTV rendszer digitális kamerákból, a hálózati csatlakozást lehetővé tevő kódoló eszközökből és magából a hálózatból áll. A hálózat fontos elemei a továbbított mozgóképet rögzítő hálózati tárolóeszközök, valamint a kapott képet elemző és a felügyeletet ellátó számítógépek.

Az IP-CCTV rendszerek további, egyre növekvő fontosságú eleme az intelligens szoftver. Az intelligencia ebben az esetben azt jelenti, hogy a mozgóképet valós időben elemzik valamilyen felismerő vagy viselkedésemelő technológiával. Ennek az a legfontosabb előnye, hogy szükségtelessé teszi a folyamatos megfigyelést. A monitorozást egyébként is bonyolítja a kamerák száma, azok működési és működtetési módja, illetve az, hogy a személyzetnek egyéb feladatai is vannak. A szoftver miatt nincs szükség állandó figyelemre, hiszen a rendszert úgy is be lehet programozni, hogy előre meghatározott események bekövetkezésekor automatikusan rögzítse a videojelet, és elemezze a képet. Az intelligencia a kézenfekvő biztonsági szerepkörön túl azonosítani tudja a jogosulatlan személyt, képes őt követni, vagy felismerheti az illetéktelen személyeket, és riasztani tudja a biztonsági személyzetet. A modern szoftverek már ennél is többet tudnak, mert képesek akár egy teljes részleg vagy intézmény koordinálására. Ez különösen akkor fontos, ha több különböző eszköz és csoport munkáját kell összehangolni. A mai rendszerek lehetővé teszik az észlelések naplózását és elemzését a válaszreakciókkal együtt, emiatt könnyű a folyamat esetleges hibáinak feltárása és a későbbi fejlesztések vagy korrekciók elvégzése.

Az „okos” IP-CCTV rendszerek több nyilvánvaló előnyt is kínálnak:

- A biztonság szempontjából egyrészt csökken a valószínűsége annak, hogy a kritikus történések észrevétlenek maradnak, másrészt nő az érzékelés és a riasztás, továbbá a helyzetérzékenység pontossága.
- „Üzleti oldalról” nézve: jobban lehet gazdálkodni a humán erőforrásokkal, és mérséklődnek a megfigyelés költségei.
- A valós idejű reaktív biztonsági előnyök mellett a jövőben – sőt már a jelenben is – az IP-CCTV rendszerek képességeinek javulásával mindinkább a megelőzés kerül előtérbe. A biztonsági incidensekre vagy a biztonsági

helyzet változásaira történő utólagos reakcióról a megelőzésre tolódik át a hangsúly, azaz a cél egyre inkább a későbbi drámai helyzetre utaló korai jelek felismerése, illetve a nagyobb károk és bajok megelőzése.

Egy intelligens szoftver esetén végképp feleslegessé válna az őrtorony, és az a belső védelmi sávba történő belépés esetén riaszthatná a személyzetet, illetve elszigetelhetné – például a kapuk és ajtók zárva tartásával – az illetéktelen behatolót, vagy csak egy utat nyitva hagyva terelhetné a „zsákmányt” a megfelelő irányba is. Manapság már nem tartozik a sci-fi kategóriájába az arcfelismerést lehetővé tevő szoftver, amely alkalmazható lenne például a külső kamerák által rögzíthető tiltott kereskedelem, a „liftezés” visszaszorítására is.

A hazai IP-CCTV helyzet

Magyarországon már számos intézményben működnek zárt láncú televíziós rendszerek, de ezek többsége még a hagyományos analóg CCTV-technológiákra támaszkodik. Ugyanakkor egyre gyakrabban érkeznek hírek például kórházakban és más gyógyintézetekben létesülő IP-CCTV rendszerekről, bár ezeket általában klasszikus, fizikai biztonsági célok miatt építik ki. Kelemen László szerint „A technológiával költséghatékonysága és pontossága miatt feltétlenül érdemes kifejezetten a gyógyítás szemszögéből is foglalkozni..., az [egészségügyi] intézmények többsége úgyszólván saját magával szemben van helyzeti előnyben, hiszen már rendelkeznek az IP-CCTV alapját jelentő informatikai rendszerrel, és az ezt a rendszert működtető céges kapcsolatokkal. A hazai informatikai vállalkozások döntő többsége felismerte az IP-CCTV «ráépülő» jelentőségét, és nagyon gyorsan felkarolta a technológiát.²

Az IP-CCTV technológia egy másik kitörési pontját az IP-kamerák jelentik. Természetesen senki sem tud pontos dátumot mondani arra, hogy mikor lesz az IP-kamerák értékesítése dominánsabb, avagy mikor szorulnak kispadra az analóg kamerák. Külföldi szakfolyóiratok szerint ez már 2008-ban megtörtént. A magyarországi helyzet alapján azt mondhatjuk, itthon ez még várat magára, a kereskedői becslések 2-10 év közöttire teszik a vázolt állapot bekövetkezését.

A hazai jövőkép körvonalait Bata Miklós, az Aspectis Kft. ügyvezető igazgatója vázolta fel egy riportban, amelyben kifejtette az intelligens video képanalízis előretörését, elsősorban kameraoldalon. Értékesítési eredményeik szerint, amíg a 2008-ban elkelt 1 300 darab IP-kamera 24%-a volt megapixel felbontású, ez a százalék 44%-ra nőtt a 2009-ben értékesített 1 700 darab IP-kamera tekintetében. Bata Miklós szerint egyértelműen látszik, hogy a trend milyen irányba megy. Ez az elmozdulás valószínűleg még tovább fog erősödni, a (multi)megapixel kamerák aránya hamarosan el fogja érni az 55-60%-ot.³

² Kelemen László: Okos kamerák. *Medical Tribune*, 2009. szeptember 10. 13. old.

³ Rohr Linda: Quo vadis IP CCTV? *Magyar Biztonságtechnika Magazin*, 2010. II. szám

Felmerül a kérdés: Hol alkalmazzák már ezeket a technológiákat a büntetés-végrehajtásban? Nézzünk először egy ausztrál példát 2005-ből, mire jó a börtönökben ez a rendszer.

Az IP-CCTV rendszerek használata a büntetés-végrehajtásban

A most következő sorokban egy diplomamunkából szeretnék idézni, amelyet az ausztráliai Griffith Egyetem Bölcsészettudományi Kara Kriminológiai és Büntető Igazságszolgáltatási szakának John Troy Allard nevű hallgatója készített 2005-ben.⁴ A dolgozatban, amelynek témája a bűnmegelőzés börtönkörnyezetben, a szerző megvizsgálta, mennyire hatékony a CCTV-felügyelet a börtönökben, milyen célokra használják, mennyire vált be a rendszer a tervezett feladatokra, illetve milyen hátrányai vannak a börtön és CCTV-rendszer társításának.

A szakdolgozat áttekintő képet ad az ausztrál büntetés-végrehajtási intézetek biztonsági rendszeréről, hiszen négy intézetben szerzett tapasztalatokat összegez számunkra. Az alábbiakban egy konkrét ügyet kiragadva szeretném a számunkra lényeges momentumokat bemutatni.

2003. október 8-án Mark Walter fogvatartottat holtan találta a Sir David Longlards Correctional Center biztonsági egysége az intézet udvarán.

Az intézet maga a legveszélyesebb fogvatartottak elhelyezésére szolgáló, maximális biztonságú rendszert működtető ausztrál börtönök egyike, amely – biztonságtechnikai rendszerét tekintve – 130 kamera képét rögzítve hajtja végre feladatát. A kamerák felvételei alapján egy 14 perces kazetta szünetelt (a holttest felfedezését követő egy órán belül), amely bemutatta, hogyan is történt a gyilkosság. Egy másik rab, több, zokniba rejtett szappannal ütötte Mark Walter fogvatartottat, majd mikor az földre került, tovább rugdosta, és egy éles szerszámmal átlukasztotta a torkát, aminek következtében körülbelül 6 perc alatt elvérzett a támadást elszenvedett fogvatartott.

Az elkészült jelentés rámutatott arra is, hogy az egyik fegyőr, aki felelős volt a sétaudvarra érkező fogvatartottak biztonsági ellenőrzéséért, épp a digitális fényképezőgépével volt elfoglalva, amikor a gyilkosság történt, egy másik ór pedig telefonon beszélgetett, illetve magazinokat olvasott. A jelentés azt is nyilvánvalóvá tette, hogy a két fegyőr hamis bejegyzéseket tett az ellenőrzési naplókba.

Természetesen a rendszer számos más előnnyel rendelkezik, hiszen korunk technikai színvonalának megfelelően nem egyszeri feladat-végrehajtásra hozták létre, hanem szervesen illeszkedik a digitális technológiai forradalom hasznos újításába.

A CCTV-rendszerek használatára a másik példát a angol büntetés-végrehajtás (HM Prison Service – HMPS) szolgáltatja az ún. „video link” rendszer alkalmazásával.

⁴ Allard, John Troy: Closed Circuit Television in Prison. Brisbane, Griffith University, 2005. (<http://www4.gu.edu.au:8080/adt-root/public/adt-QGU20050830.165746/index.html>)

Az HMPS 139 börtönnel rendelkezik Nagy-Britanniában, ebből 58 börtön, illetve 185 bíróság kapcsolódik a rendszerre, amihez tulajdonképpen semmi másra nincs szükségük, mint egy szélessávú ISDN-kapcsolatra, amely továbbítja a videokamera és mikrofon által közvetített képet, illetve hangot, továbbá egy televízióra, amelyen mindez megjelenik. Az első ilyen kísérleti egységet Manchesterben helyezték üzembe 1999-ben.

A rendszer egyik nagy előnye, hogy lehetővé teszi a fogvatartottak és a bíróságok élő hang- és képi kapcsolatát a fogvatartott mozgatása nélkül, egy szobában ülve az arra alkalmas intézetben. Végrehajthatók rajta keresztül bírósági és jogi tárgyalások, de alkalmazható konferenciák, továbbképzések és tapasztalatcserék lebonyolítására a büntetés-végrehajtás dolgozói számára.

A videokapcsolat előnyei:

- a tanúk és az áldozatok védelme a bíróságokon,
- a megnövelt biztonság, kiszámíthatóság,
- pénzügyileg kifizetődő (egy egység felszerelése 50 000 fontba kerül, egy egység egyszerre 10 videotárgyalást tarthat),⁵
- a veszélyes fogvatartottak fokozottabb felügyelete,
- kevésbé zavarja a büntetés-végrehajtás biztonsági rendszerét, mint a hagyományos tárgyalás,
- csökkenti a szökési lehetőségeket,
- csökkenti az egyéb biztonsági rizikótényezőket (drogok és mobiltelefonok, tiltott tárgyak bekerülése).

Az elektronikus felvétel bizonyítékként felhasználható, akárcsak az eredeti okirat, dokumentum. A veszélyes fegyverek mint bizonyítékok bemutathatók a rendszeren keresztül, anélkül, hogy bárki számára hozzáférhetők, illetve veszélyesek lennének.

A „video link” rendszer létrehozásáról 2001. október 1-én született döntés az 1030-as számú Prison Service Order (bv. rendelet) keretein belül,⁶ tehát 10 éve működő és azóta költségcsökkentő hatással bíró technikai rendszerről van szó. A büntetés-végrehajtás – társadalmi szervezetként – olyan, mint egy nonprofit vállalkozás, ahol arra kell ügyelni, hogy amit az egyik oldalon befektetünk, a másik oldalon a lehető legkisebb veszteséggel vegyük ki.

Összegzés

Az előző fejezetben leírt ausztrál példa szélsőséges esetnek mondható, amelynek megtörténte eléggé valószínűtlen a magyar büntetés-végrehajtási intézetekben – gondoltuk eddig. Az eset azonban rámutat azokra a gyenge pontokra, amelyekkel a bv. rendszerek, így a magyar büntetés-végrehajtás is szembesülni kényszerül.

⁵ Prison video links for Reading Crown Court. (<http://www.publictechnology.net/content/368>)

⁶ Lásd a HM Prison Service hivatalos honlapját! (http://pso.hmprisonservice.gov.uk/PSO_1030_video_links_from_courts.doc)

rül, illetve kényszerülni fog. Nekünk is fel kell készülnünk a jövőben a hasonló helyzetekre, hiszen egyre több olyan erőszakos bűncselekményt hajtanak végre hazánkban, amelynek indítékai, elkövetési módjai, vagy az elkövetők maguk, illetve a társadalom az adott bűncselekményekre adott reakciói igen erős érzelmi hullámokat korbácsolnak, melyekkel nekünk, a büntetés-végrehajtás dolgozóinak kell szembenéznünk. Ne feledjük a közelmúlt roma-gyilkosságainak elkövetőit, a móri mézárásokat, az olaszliszkai lincselés elkövetőit, illetve Marian Cozma meggyilkolásának tetteseit, akiket kiemelt figyelemmel kísér mind a média, mind az intézeteinkben elhelyezett fogvatartotti populáció is. Szervezetünk zavartalan működésének biztosítása, a személyi állomány és a szabadságvesztésüket töltők életének és testi épségének megőrzése érdekében ezeknek a nagy volumenű bűncselekményeknek az elkövetőit is figyelembe kell vennünk, akikből – sajnos – egyre több és több kerül a média középpontjába, és ezzel nemcsak az elkövetők élveznek kitüntetett figyelmet, hanem szervezetünk is fókuszba kerül.

Vessünk egy pillantást a büntetés-végrehajtás néhány évvel ezelőtti, 2007-es éves jelentésében leírtakra! „A fogvatartás biztonsága értékelésénél mindenképpen külön ki kell emelni, hogy a tárgyévben egy esetben fiatalkorú fogvatartottak emberölést követtek el a zárkatársuk sérelmére. Az eset tanúságait külön bizottság vizsgálta. Fogolyszökést 2007-ben 5 esetben 5 fő valósított meg (1 fő zárt intézetből, 3 fő mezőgazdasági jellegű munkáltatást folytató intézet külső munkahelyéről, 1 fő pedig előállítás közben). Ez a szám az előző évhez képest (6 eset/6 fő) csökkent. Az 5 esetből kiemelést érdemel a zárt intézetből történt szökés, ahol több személyi állományi tag együttes hibája, figyelmetlensége járult hozzá az eseményhez, illetve az előállításról történő szökés, ahol szintén a személyi állomány tagjának nem kellően körültekintő munkavégzése okozta az eseményt. A fogvatartottakat viszonylag rövid időn belül elfogták.”⁷

A zárt intézetből történt szökés esetében – mint láttuk – a szolgálatot ellátók folyamatos mulasztásai vezettek az esemény megtörténtehez. Az ausztráliai eset megmutatta, hogy a CCTV-rendszerrel alig egy órán belül „képes” jelentés készíthető a rendkívüli eseményről. Felmerül a kérdés, vajon mennyi időt vett igénybe a mi 2007-es esetünk kivizsgálása.

Megelőzhattük volna tehát a szökést, illetve azt a fiatalkorú fogvatartottat is megmenthettük volna, akinek az életét saját zárkatársai vették el. Az ilyen és hasonló esetek kiküszöbölésére kiválóan alkalmas a CCTV-rendszer, amellyel:

- megelőzhetők az öngyilkosságok – „állandó” megfigyelés alatt tarthatók a fogvatartottak;
- megelőzhetők a fogvatartottak közötti erőszakos bűncselekmények, illetve azok elkövetése esetén a rendszer bizonyítékkal szolgálhat;
- rögzíthetők spontán intézkedéseink, igazolva azok törvényes mivoltát, illetve visszaszorítva a törvénytelenégeket;
- akár hetekkel később is megtekinthetők és elemezhetők az események;

⁷ Büntetés-végrehajtási szervezet évkönyve, 2007. Budapest, BVOP, 2008. 18-19. old.

- kisebb létszámú személyzet alkalmazható – „Több szem, többet lát”, több kamera pedig kevesebb „szemet” igényel;
- működtethető a kép- és hangkapcsolat az igazságügyi feladatokat ellátó intézmények és a bv. intézetek között.

Hogyan lennénk képesek a biztonsági feladatokat jogszerűen és szabályosan végrehajtani a jelenlegi rendszerünk keretei között? Növeljük a létszámot, mert az élő erő alkalmazása máig a legolcsóbb, legegyszerűbb módszer; vagy teremtsük meg egy olyan rendszer alapjait, amely a meglévő személyi állomány leterheltségét csökkentve segítené elő a feladatok szakszerű és jogszerű végrehajtását?

Ne feledjük, hogy az élő erő növelése folyamatos, évről évre megújuló – és növekvő – kiadást jelent, míg egy adott technikai rendszerbe történő beruházás egyszeri ráfordítást és azt követően relatíve alacsony karbantartási költséget igényel.

Sokak számára tiltott területre tévedek az alábbi álláspontommal, ha azt mondom, hogy a biztonsági események kialakulásában, létrejöttében legalább akkora szerepet játszanak a végrehajtó állomány tagjai, mint maguk a fogvatartottak. Az IP-CCTV alkalmazásának nemcsak a szabadságvesztés-büntetésüket töltőkre lenne visszatartó hatása, hanem az állomány tagjaira is hatna, ugyanakkor „átláthatóságot” biztosítana számunkra a közvélemény felé, illetve egyszerűen megoldhatóvá válna olyan bűncselekmények vádjainak tisztázása, amelyeket csak hosszas büntetőeljárású folyamattal lehetett a korábbiak során lezárni – sok esetben nem is a „megfelelő” eredménnyel. Óva intek azonban bárkit attól, hogy a ló túloldalára átesve a személyi állomány tagjai késéseinek regisztrálására, illetve a kollégáink más okból történő megfigyelésére használjunk egy ilyen rendszert.

Végrehajtónak lenni nem jelenti azt, hogy nem kezdeményezünk. Innovatívnak és kreatívnak kell lennünk, hosszú távon gondolkodva – hiszen a szabadságvesztés-büntetés kiszabása a büntetőügyek jelentős részénél nem mellőzhető –, ahelyett, hogy csak reagálunk egy-egy gyorsan meghozott döntéssel az eseményekre.